

(א) [קמן ע"ג, ב] מינה ב: [מוס' תרומות פ"א], (ג) יבמות לא; (ד) [מוספתא רפ"ה], (ה) יבמות ק"ב; (ו) דברים מ, והש"ס מבט ש"ס ו"ס ועל פי שני עדים, (ז) ז"ל שמתמנה וקיימנה הדואר וכו', דבש מתה, (ח) יבמות ק"ד; (ט) [אסוטה לג], (י) [ד"ה ו' ו"א], (יא) [גפ"ר ד"ר דלס,

תורה אור השלם

1. ואני בחרש לא אשמע וקאלם לא יפתח פיו; תהלים לח די
2. ונפש ב'י תתקא ושמעה קול אלה ודוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו; ויקרא ה א

גליון הש"ס

תוס' ד"ה א"ר וירא ב'י הדינו חרש; קשה ל' דל"כ למאן לרין לענמא דלני ביול להגיד הא בלאו המר על פי עונשין הוא ועל כל מיני כתיבות אלו חייב והוא בטוה לכל דבר:

לעני רש"י

צריש"ש [גירושין ש"ט], דוברבים גושפ"ה [גישפ"ל ש"ט], ספקים.

מוסף רש"י

מדבר ואינו שומע מחלתו היה פיקח עד שגמד לדבר אחר כך נמחש [תגיה ב]. מפיסה ולא מפי כתבם; דלמנא אחר על פי שני עדים ולא שיעיד על פי כשם [יבמות לא], כשם שבכנסה ברמיה לא מוציאה ברמיה. קידושין כ"ב גירושין, צימיה כ"ט שרמז בלאש על שנתלית לו וכתיבה אם רצה להוציא ויאלץ [שם ק"ב].

מוסף תוספות

- א. שאינו שומע מה שאומרים לו. מוס' הל"ה.
- ב. אין להאמין בהרכנתו אם הוא משיב הן אם לא, דאין מתבררין למה שמכחו לו אלא כמתעסק בעלמא הוא. מוס' הל"ה. ג. ופרקין דשאני אלא דכפקא לכל דבריו הוא ומש"ה סני ליה בהרכנה אבל חרש שאינו מדבר ואינו שומע א"י לאו בר כהנה ה"א דאפילו במגיד מתוך הכתב אין נותנין. ריב"ז דקדושין. ד. דפשיטתא דהרכנה לא חשיבא כריבוי לענין עדות. מוס' הל"ה. ה. לא שווי כפקה. מוס' הל"ה. ו. לא שווי מדבר דלרבי בטוה. רש"י. ז. אלא לא דבר דאמר חרש שאינו יכול לדבר אם יכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו דאלמא כתיבה היא לא הגדה מעליה ומוציאה אין מירי ספק חרש שאינו שומע ואינו מדבר א"כ ברייתא דקתני פרט אלא אמאי וכו' אלא ש"מ דכתיבה חשיבין ליה וכתיבת ידו אינו מוציאנו מירי ספק שטותו. רש"י. ח. ואי לאו מפיסה לא הוה מוטענין ליה משום דכתיב לא יגיד דבת דני גמרה מקרי אע"ג דלא מקריא אמירה בכתבין [קתלי י. כ] ובעל כנפים יגיד דבר. רש"י. ט. שמפיסה לאו דוקא. מוס' הל"ה. י. מנוה"כ דאם לא יגיד ולא חייב בכתוב אלא במדבר. מוס' הל"ה. יא. למה נקט כבוד. מוס' הל"ה. יב. בפשוטים. מוס' הל"ה.

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

צפירי שאינם מנוים צלותה שעה כגון לרש"ש צימות הגשמים וצימות החמה לשפלה: **חרש**. שהיה פיקח כשכנסה וקדושי קידושין גמורין ותנן ציממות (דף ק"ב): נמחרש הוא או נשתמה לא יוציא עולמית לפי שאין כח בגירושי חרשות להפקיע קידושי חממה וקאלמר

אלא בפירי:⁶ אמר רב כהנא אמר רב אחרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו אמר רב יוסף מאי קא משמע לן תנינא נשתתק ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכין בראשו בודקין אותו שלשה פעמים אם אמר על לאו ועל הן הן הרי אלו יכתבו ויתנו אמר ליה רבי זירא אלם קאמרת שאני אלם דתניא במדבר ואינו שומע זהו חרש שומע ואינו מדבר זהו זה הרי הן כפקחין לכל דבריהם וממאי דמדבר ואינו שומע זהו חרש שומע ואינו מדבר זהו אלם דכתיב ואינו חרש לא אשמע ואלם לא יפתח פיו ואי בעית אימא כדאמרי אינשי אישתקיל מילוליה אמר ר' זירא אי קשיא לי הא קשיא לי דתניא אם לא יגיד פרט לאלם שאינו יכול להגיד אמאי הא יכול להגיד מתוך הכתב אמר ליה אביי עדות קאמרת שאני עדות דדרחמנא אמר מפיחה ולא מפי כתבם מיתיבי **הכשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למשאות ולמתנות ולעדיות ולירושות** קתני מיהת עדיות אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב ששת יבעדות אשה דאקילו בה רבנן והא קתני ירושות אמר רבי אבהו ירושת בנו הבכור קתני מיהת למשאות ולמתנות מאי לאו לעלמא לא לדידה מיתיבי חרש לא הלכו בו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא לגיטין הנאי היא דתניא אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים בחרש מעיקרו אבל פיקח ונתחרש הוא כותב והן חותמין וחרש מעיקרו לא כשם שכונסה ברמיה כך מוציאה ברמיה אי באשתו ה"ג הכא במאי עסקינן ביבמתו ביבמתו ממאן אילימא הנפלה ליה מאחיו חרש כשם שכונסה ברמיה כך יציאתה ברמיה אלא הנפלה ליה מאחיו פיקח ואיבעית אימא לעולם הנפלה ליה מאחיו חרש וגזירה אחיו חרש אטו אחיו פיקח אי הכי אשתו גמי יבמתו ביבמתו מיחלפא אשתו ביבמתו לא מיחלפא ומי גזרינן חרש אטו פיקח והתנן

לדבר מתוך הכתב עדות מעליה כיון דלפילו נחש מהני אע"ג דהרכנה לא מהניא ביה כלל וא"כ לרין לומר הא דממעט קרא אלם שאינו יכול להגיד אע"פ שיכול לדבר מתוך הכתב משום דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

לדבר מתוך הכתב עדות מעליה כיון דלפילו נחש מהני אע"ג דהרכנה לא מהניא ביה כלל וא"כ לרין לומר הא דממעט קרא אלם שאינו יכול להגיד אע"פ שיכול לדבר מתוך הכתב משום דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

לדבר מתוך הכתב עדות מעליה כיון דלפילו נחש מהני אע"ג דהרכנה לא מהניא ביה כלל וא"כ לרין לומר הא דממעט קרא אלם שאינו יכול להגיד אע"פ שיכול לדבר מתוך הכתב משום דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

לדבר מתוך הכתב עדות מעליה כיון דלפילו נחש מהני אע"ג דהרכנה לא מהניא ביה כלל וא"כ לרין לומר הא דממעט קרא אלם שאינו יכול להגיד אע"פ שיכול לדבר מתוך הכתב משום דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

ע"א

אלא בפירי. אין לפרש ששולטין לו אם רוצה פירי של מות הגשמים צימות החמה או איפכא ואומר כי זה אפשר למנוח ככדושים בדבש או בענין אחר אלא ששולטין לו אם רוצה שילקטו לו מן האילן: **אמר** רב יוסף מאי קמ"ס תנינא נשתתק בו. תימה לר"י ארצה דתיקשי ליה ממתני' כיון דלניו מחלק בין אלם לחרש דלמה לי יכול לדבר מתוך הכתב בהרכנה סגי ואומר ר"י דהא ודאי דבחרש א לא סגי בהרכנה אע"פ שכותבין לו נכתוב גט לאשתך ומכ"פ דראשו ובודקין אותו ג"פ לאו וה"ן אלם דמדמי רב יוסף הרכנה דאלם לכתובה דחרש כמו שאלם ע"י הרכנה ניכר שמצין ומתלעה ועל ידי זה כותבים גט הוא הדין חרש ששאלוהו ככתב והשיב ככתב יש הוכחה שהוא מצין בטוב אע"פ שאלם שאלוהו ככתב והרכין דראשו אינו מועיל כלום: **אמר** רבי זירא אי קשיא בו. תימה לר"י דמשמע דפרין לרב כהנא מדקאמר והא יכול לדבר מתוך הכתב ונאמרי לא פריך אמתמתי דהרי יכול להגיד ע"י הרכנה ואור"י דמתמתי לא קשיא ליה דפשיטא ליה דגבי גט אין לרין הגדי גדה דרב שמתלעה כמו שצריך גבי עדות דבור אצל לרב כהנא דחשיב יכול לדבר מתוך הכתב אפי' בחרש א"כ דבור מעליה הוא ויש לחושבה הגדה וי"מ דאמתמתי לא קשיא ליה דאיכא למימר דהא דאמר פרט לאלם שאינו יכול להגיד היינו אלם שאינו שומע! דהיינו חרש שאלם לא משמע הכי:

והא יבול דרב מתוך הכתב. והגדה חשיבה ע"י הכתב כדפרישית אע"ג דממעט ט' חרש וחרשת מחליטה לפי שאינם צאמר ואמרה אמירה ודאי לא היו אלא צפה ט' ועוד דהתס' לרין ועמנה מועטו הלויים שצריך זלשון הקדש ומינה נמי שמעינן דהויא צפה כמו צלויים: **מפיסה** ולא מפי כתבם. צפ' שני דכתיבות (דף כ"ג). הארכתי זה: **קתני מיהת עדיות**. אמאי דקתני פרט לאלם שאינו יכול להגיד פריך ומיהו לר"י נראה דהאי פירכא נמי הויא לרב דהא מיוצאת דבמר הכי הויא לדידה והכי פירושו זשלמא אי לאו דרב אע"פ שלענין עדות חשיבה הגדה מה שמרכין דראשו ט' דפרכת הכא דבודקין אותו לעדות מ"מ פריך קרא אלם שאינו יכול להגיד דלענין קרבן שבוטה לא חשיבה הגדה אלא הגדה מעליה אלא לרב דחשיב דיכול

פסקי ר"י

אמר רב כהנא אמר רב חרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו. פי' אין לפרש דבחרש מעיקרא הוא דאמר רב דא"כ מאי אריא בכתיבה כלל רמזיו יכול להוציא כדאמרינן בפ' חרש (יבמות ק"ב): כשם שכנסה ברמיה כך מוציאה ברמיה אלא בפקח ונתחרש קאמר שהיה פקח שכנסה וקדושי קדושין גמורין ותנן ביבמות נחתוש הוא או נשתמה אינו מוציאה עולמית לפי שאין כח בגירושי חרשת להפקיע קדושי חממה וקאמר ר' שאם יכול לדבר מתוך הכתב ויריד לכתוב על הקלף כתבו גט ותנו לאשתי אתם פלוני ופלוני ומסר להם סומכין על כתיבתו וכותבין ונותנין אמר רב נחמן ט' מאי קול תנינא נשתתק ואמרו ג' ונכתוב גט לאשתך וכו' כיון דקא מחוי כתבין פי' סומכין ברמזיו וכותבין גט לאשתו ואין לך רמז גדול כתיבת ידו א"ל רב זירא אלם קאמרת שאני אלם דהניא חרש המדבר ואינו שומע והוה שטר שאינו מדבר אלא הוה הדין הם כפקחיים לכל דבריהם. פי' ונשתתק במגנין פקח גמור הוא אלא שמתוך הלוי נאלם ואינו מדבר אבל שפוי הוא ברעוהו לרפין בודקים אותו אם לא נשתתק דעתו סומכין על רמזיו וכ"ש על כתב ידו אבל חרש גמור שאינו שומע ואינו מדבר שאין סומכין על רמזיו בעדותו להפקיע קדושי שנתן בעודו פקח כותבין נחתוש הוא או נשתמה לא יוציא עולמית והוא אמרנא שגם על כתבו לא נטמון דביטור רמזיו דימא ליה ממתני' דנשתתק ק' ליה מפני שהוא פקח ומחמת הלוי נשתתק ואלם דמעט מלא יגיד מאם לא יגיד הרי יכול להגיד מתוך הכתב ואע"פ שאין לסמוך על רמזיו על כתיבתו יש לסמוך: א"ל אביי עדות קאמרת שאני עדות דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

לדבר מתוך הכתב עדות מעליה כיון דלפילו נחש מהני אע"ג דהרכנה לא מהניא ביה כלל וא"כ לרין לומר הא דממעט קרא אלם שאינו יכול להגיד אע"פ שיכול לדבר מתוך הכתב משום דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

עין משפט
גמ מצוה

אמר רב כהנא אמר רב חרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו. פי' אין לפרש דבחרש מעיקרא הוא דאמר רב דא"כ מאי אריא בכתיבה כלל רמזיו יכול להוציא כדאמרינן בפ' חרש (יבמות ק"ב): כשם שכנסה ברמיה כך מוציאה ברמיה אלא בפקח ונתחרש קאמר שהיה פקח שכנסה וקדושי קדושין גמורין ותנן ביבמות נחתוש הוא או נשתמה אינו מוציאה עולמית לפי שאין כח בגירושי חרשת להפקיע קדושי חממה וקאמר ר' שאם יכול לדבר מתוך הכתב ויריד לכתוב על הקלף כתבו גט ותנו לאשתי אתם פלוני ופלוני ומסר להם סומכין על כתיבתו וכותבין ונותנין אמר רב נחמן ט' מאי קול תנינא נשתתק ואמרו ג' ונכתוב גט לאשתך וכו' כיון דקא מחוי כתבין פי' סומכין ברמזיו וכותבין גט לאשתו ואין לך רמז גדול כתיבת ידו א"ל רב זירא אלם קאמרת שאני אלם דהניא חרש המדבר ואינו שומע והוה שטר שאינו מדבר אלא הוה הדין הם כפקחיים לכל דבריהם. פי' ונשתתק במגנין פקח גמור הוא אלא שמתוך הלוי נאלם ואינו מדבר אבל שפוי הוא ברעוהו לרפין בודקים אותו אם לא נשתתק דעתו סומכין על רמזיו וכ"ש על כתב ידו אבל חרש גמור שאינו שומע ואינו מדבר שאין סומכין על רמזיו בעדותו להפקיע קדושי שנתן בעודו פקח כותבין נחתוש הוא או נשתמה לא יוציא עולמית והוא אמרנא שגם על כתבו לא נטמון דביטור רמזיו דימא ליה ממתני' דנשתתק ק' ליה מפני שהוא פקח ומחמת הלוי נשתתק ואלם דמעט מלא יגיד מאם לא יגיד הרי יכול להגיד מתוך הכתב ואע"פ שאין לסמוך על רמזיו על כתיבתו יש לסמוך: א"ל אביי עדות קאמרת שאני עדות דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנחקרה עדותו בב"ד אבל אי בעי איהו לאסתהוי בבי דינא לא מצי לאסתהוי בכתב דאכתי לא מסר סהדותיה להוואו דמסתרי ליה הלכך צריך להעיד על פה שלח נתקנה החתימה אלא למסור למי שהוא מעיד לו ומפני תיקון העולם שמא ימותו העדים או ילכו למדינת הים אבל לא למדינת לב"ד כיון דאיהו קאי קמיהו ואלם אין החימוהו מוציאה אפילו למסורה למי שיעיד לו אחרי שאינו בר הגדה משום הכי פטור מביטות עדות שאינו בר עדות לא בפה ולא בחתימה: מיתיבי כשם שבדוקין אותו לגיטין כך בודקין אותו למתנות ולמשאות ולירושות ולעדיות קתני מיהת לעדות מאי לאו לעדות דעלמא. פי' אלמא שבדוקין מי שנשתתק ומקבלין עדותו בהרכנת ראשו וכ"ש בכתיבתו והכי אמרת דאלם אינו יכול להעיד מתוך הכתב אמר ר' יוסף בר חמא אמר רב ששת בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר עד א' ואפילו עד מפי עד הכשירו נמי להעיד בכתיבה ובבדיקה ואפי' אינו מעיד בפה אבל בשאר עדות לא [והא] ירושות קתני מיהת למאי לאו ירושת דעלמא אמר רב דימי ירושת בנו הבכור דכנס ידוהו ויהוה לכל מאן דבעי מוכח קתני מיהת למשאות ומתנות מאי לאו משאות ומתנות דיריה. מיתיבי חרש לא הלכו אחר רמיותיו ואחר קפיצותיו ואחר כתב ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין. פי' בפקח ולבסוף נחתוש מירי שהיו קדושי

לדבר מתוך הכתב עדות מעליה כיון דלפילו נחש מהני אע"ג דהרכנה לא מהניא ביה כלל וא"כ לרין לומר הא דממעט קרא אלם שאינו יכול להגיד אע"פ שיכול לדבר מתוך הכתב משום דרחמנא אמר מפיסה ולא מפי כתבם. פי' האי אלם דקא ממעט מלא יגיד לא בחרש מירי ומשום שאין בו דעת [אלא] באלם שהוא שומע ואינו מדבר שהוא פיקח אלא אפילו חרש גמור ע"י כתיבתו כותבין ונותנין גט לאשתו להפקיע קדושי פקחותו שכתובתו מדעת היא נעשית כדקאמר רב ואי ק' אלם שהוא פקח אמאי אינו יכול להעיד מ"ש מכל שטר דעלמא שחן כשרים ברבין ממונות ואמרי בהו עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וגם הוא מקרא מלא שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום. תשובה כל שיכול להגיד על פה כשר בכתיבה ועשו החימוהו כמו שנחקרה בב"ד עדותו וכל שאינו יכול להגיד על פה אינו כשר בכתיבה ומשום הכי אלם פסול בכתיבה דליתיה על פה ומיהו אינו יכול העי כשיבא לב"ד לכתוב עדותו ולהגיד על ידי כתב אלא בפיו ובעי מפיסה ולא ספיק כתבם. ולא דימא לחתימת השטר הדחת כיון דמטר החתימה להוואו דמסתרי כמי שנ